

תפילת ההשתאות

מאת: יאנוש קורצ'אק, כתבים כרך ב', עמ' 19-21
תרגום: אורי אורלב

אבינו, מה מוזר עולמך, מה מוזרה הבדלה שעולמך פורט על גבל נפשי. מה מוזר כל הנמצא על פני האדמה, במעמקה וסביבה. פלאים זה רבים, אלו הנה מעט פחות הנה קל יותר, דל יותר. - ומים - ואש - ואבן - צפור ופרח, זוחל וכוכב. צורים זעירים וגדולים רבים כל כך. והאדם זה דומה לכל מה שיצרת.

מפליא שאפשר להתבונן שעה ארצה ביער, בעץ אחד שביער, בענף אחד של העץ, בעלה אחד שעל הענף, בעורק אחד של העלה - ושעות מפלאות כאלה חולפות זרמות בנפש האדם.

זמן רב אפשר להתבונן - ולהתבונן בים או בטפת טל - ומאות שנים מפלאות חולפות זרמות בנפש האדם. המדע יודע לכאורה - מחפש, מתחקה, מנחש, יודע סודות אחרים, סודותיך אתה. ומה בכך.

אני יודע שבתנועה, בצבע, בניחוח, בציוץ גוזלים ובתפלת כוכבים - אתה בעצמך מספר אגדה מרנינה ומובנת לכל, אגדה שכל אחד חש בה בדרך אחרת - אינך מסתיר ואינך מצניע.

אני מתבונן בסרפד דל למראה - צמח מוזר - מדוע חמש את עליו בפגיונות מרעלים - מה תקותו, מה צדקתו, מה צדוק קיומו לנכח האדם, השמש והאדמה.

מדוע סרפד, זיננית, פטל, תפוח ואלון? - לא שהאחד דוקר, האחרת נעימה למראה, השלישי מתוק, והרביעי מאריך ימים - לא שהוא מזיק או מועיל. לא, אבל מדוע - אהים לחיים איננו מבינים זה את זה?

פלנו נולדים: אני, זיננית ואלון, נושמים, נאזנים, צומחים, אוהבים: אהנו - אני, זיננית ואלון. ומתים.

מדוע אותה אדמה מצמיחה סרפד, יסמין, פטל, אלון וצפור, וזוחל - ואותי? מדוע ברבור ופלוטו הלבנה כשג?

מדוע אדם, מים, קרח וגבישי שלג, וגבישי מלח?

זמיר בליקה, ועפרוני התלוי במעופו כטפת שמש?

והדבר המוזר הזה נושא על רגליו הארכות את גופו המשרין ומנענע בשפמו - למה לי לדעת מה שם? קרא היצור המצחיק הקטן הזה? - הוא חי - ואני חי. - אהים אהנו. - הוא חי עכשו וגם אני חי ברגע זה. אנו בני אותו זמן. - ואם הוא אבד אחת מששת רגליו - יבכה בדרך המיוחדת

לו. - אחים לכאב אנו. - וכאשר יגוע - נהיה אחים במוותנו. - זכר מחפש נקבה - אחים אנו ללהט חושים, לסערת תאוה.

והנה נע אותו משהו קטנטון וזרק - נמלה תחשב בעיניו ענק, נע וממהר, נמלט בחפזה לנכח סכנה. - אחים לתרדה אנונו בפני הסוד המאים.

ואולי האגוז הזקן התאהב בתרזה והוא מחפש אי שם תחת האדמה את מגעה הבתולי; והתרזה מושכת ומפתה בענפי צמרתה - ובמעמקי האדמה מתחמקות ובוגדות, את שרשיה כורכת בשרשי עץ אחר.

המדע שלנו משפע במידע. ומה בכך.

האמת בעיני היא שכל פלאי האגדה שלך, אבי, נמצאים לא רק סביבי אלא גם בתוכי. אני מספר לעצמי אגדה משלי, בתוך תוכי, אגדה כזאת השונה מזו שלך.

אני נצב לנכח כל הדברים האלה. הם לא כלום בלעדי.

אני בעל רצון חפשי. ארצה, לא אסתכל. ארצה, אסתכל בלי לראות, לראות ולא להבחין, או להסתכל כחפצי. אני יכול להפך טפת מים שלך לאוקיאנוס. לראות בזוהרה את השמש דוקא בשעה שפסית אותה בענן. אני הצמדתי כנפים לאדם גמעתי את הנצח - והוא נעלם. הקמתי אהל תחת עלה זעיר של עשב ואני נח בצלו. גרגיר חול גלגלתי לגביע יין עתיק יומין. אני זה המתחמם על קרחונים.

אתה טוהה את האגדה שלך, אבי, ואני טוהה לי לעצמי אגדה משלי. הפלא ופלא שכל הפלאים מפלאים כל כך מסביב ושבתוך רגע אחד אפשר לחיות עדני פלאים שלמים.

אני מודה לך, אבינו, שאני חי חיי נצח, חי בכל, וגדש את הכל בנשימתי. אני מודה לך, אבינו, על סודה הקסום של אגדתך.

